

**ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗҰУ
ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТИ
ДҮНИЕ ЖҰЗІ, ТАРИХНАМА ЖӘНЕ ДЕРЕКТАНУ КАФЕДРАСЫ**

«1203 IDM Ежелгі дүние тарихы»

ПӘННІҢ ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

«6B01601 -Тарих» білім беру бағдарламасы

Оқу түрі: күндізгі, күзгі семестр, 6 кредит, 1 курс

Алматы, 2024

Пәннің қорытынды емтихан бағдарламасын құрган: дүние жүзі тарихы, тарихнама және деректану кафедрасының доценті, т.ғ.к. Мухажанова Т.Н.

Бағдарлама оқу жұмыс жоспары және «6B01601 - Тарих» білім беру бағдарламасының пәндер каталогы негізінде өзірленді.

Бағдарлама «Дүние жүзі тарихы, тарихнама және деректану» кафедрасының мәжілісінде бекітілді. Хаттама № __ «__» 2024 ж.

Кафедра менгерушісі

Р.С. Мырзабекова

Kіріспе

Қорытынды бақылау формасы: жазбаша емтихан (оффлайн)

Қорытынды бақылау платформасы: жазбаша дәстүрлі.

Қорытынды бақылауды өткізу технологиясы:

Бағдарлама «Универ» жүйесіне жүктелді.

I. Қорытынды емтихан бағдарламасын өткізу ережесі:

1. Мемлекеттік емтихан жазбаша түрінде өткізіледі.
2. Емтиханның өтуін қадағалу – бақылау камералар, оқытушылардың кезекшілігі арқылы жүзеге асады.
3. Емтихан сұрақтарының жалпы саны – 75, әр емтихан тапсырушыға универ жүйесіндегі генерациялау негізінде 3 сұрақ беріледі .
4. Ұзақтығы - 2 сағат.
5. Студенттердің жазбаша жұмыстарын Мемлекеттік Емтихан Комиссиясы тексереді.

II. Қорытынды емтихан бағдарламасының регламенті:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Емтихан тапсыру ережесіне сай, студент емтиханға 30 минут қалғанда аудиторияда болу керек.

III. Емтихан нәтижелері:

1. Мемлекеттік Емтихан Комиссиясы студенттердің жазбаша жұмыстарын тексерген соң, пән оқытушысы баллдарды «Универ» жүйесіне енгізеді.
2. Оқытушы барлық студенттердің баллдарын мұқият тексеріп, емтихан тізімдемесін «Универ» жүйесінде сақтайды.
3. «Универ» жүйесіндегі қорытынды тізімдемеге студенттердің баллдары 48 сағаттың ішінде қойылады.
4. Емтихан нәтижелері бақылау камералардың нәтижелері негізінде қайта қаралуы мүмкін.
5. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса, студенттің емтихан нәтижелері жойылады.

Қорытынды бақылауды бағалау критерийлері: Емтихан қабылдау барысында студенттің теориялық білімі ғана емес, мәселе бойынша оның анализ жасау, жүйелу, талдау, бағалау критерийлері бойынша қабілеттері, яғни теориялық білімін практикада пайдалана білу қабілеттері бағаланады. Билеттің 1-ші сұрағы когнитивті қабілетті бойынша құрастырылғандықтан 30 балмен бағаланады, 2-ші сұрағы функционалды қабілетті анықтайдындықтан 33 балмен, ал 3-ші сұрағы жүйелі қабілетті анықтайдындықтан 37 балмен бағаланады, барлығы – 100 балл.

«Өте жақсы» – теориялық сұрақтарға дұрыс және толық жауаптар берілген; практикалық тапсырма толығымен шешілген; материалдар логикалық жүйелілігіне сәйкес, ауатты берілген; шығармашылық қабілеттері көрсетілген.

«Жақсы» – теориялық мәселелер дұрыс, бірақ толық емес жауаптар, мәнсіз қателіктері немесе дәлсіздіктер кездеседі; практикалық тапсырма орындалған, алайда жіберілген болмашы қателік кездеседі; материалдар логикалық сауаттылықпен жасалаған.

«Қанағаттанарлық» – жауаптар теориялық сұрақтар негізінен дұрыс, бірақ толық емес, дәлсіздік және логикалық қателік кездеседі; тәжірибелік тапсырма толық емес; материалы сауатты, бірақ логикалық жүйелілігі қарастырылмаған.

«Қанағаттанарлықсыз» – жауапта теориялық сұрақтарға байланысты өрескел қателіктер жіберілген; практикалық тапсырма орындалдаған; баяндау жауабында

грамматикалық, терминологиялық қателіктер жіберілген, логикалық жүйелілік сақталмаған.

Емтихан тапсырмалары құрастырылатын тақырыптар:

Ежелгі Египет. Египеттің ежелгі патшалығы. Перғауын және оның деспотиялық билігі. Номдарға бөліну. Орта патшалық тұсындағы Египет. Елдің біргізуі. Өлеуметтік қайшылықтардың шиеленісі. Гиксостар. Гиксостардың қуылуы. Жаңа патшалық дәуіріндегі Египет. XVIII әулет перғауындарының жаулаушылықтары, империяның құрылуы. IV Аменхотептің (Эхнатона) саяси-діни реформалары және оның жойылуы. Жаңа патшалық аяғындағы Египеттің құлдырауы. Шетжерліктердің билігіндегі Египет (б.з.д. I мыңжылдық). Египет Парсы державасының қоластында. Ежелгі Египет мәдениеті.

Ежелгі Месопотамия (Қосөзен)

Географиялық орналасуы, халқы. Қосөзенде мемлекеттің қалыптасуы. Месопотамияның б.з.д. III мыңжылдықтағы тарихи дамуының негізгі үдерістері.

Елдің географиялық орналасуы. Тигр және Евфрат ұлы өзендері. Қосөзенде иригациялық егіншіліктің дамуына ықпал еткен жағдайлар. Месопотамияны адамдардың қоныстану үдерісі. Қолдан суғару жүйесінің пайда болуы және неолит дәуірінде егіншіліктің дамуы. Б.з.д. V-IV мыңжылдықтардағы маңызды археологиялық мәдениеттер, олардың сипаттамасы. Қоғамның жіктелуі.

Шумер – б.з.д. III мыңжылдықтың I-жартысындағы елдің экономикалық, саяси, және мәдени өмірінің орталығы. Шумер қала-мемлекеттерінің ертеәулеттік дәуірдегі саяси тарихы. Лагаш, оның көтерілуі мен құлауының тарихы. Урунимгина реформалары.

Аккад билігіндегі Месопотамия. Кутілердің талқандалуы және орталығы Ур болған Шумер–Аккад патшалығының құрылуы. III Ур әулеті тұсындағы деспотия, бюрократия және әскер. Аморейлер мен эламдықтардың шапқыншылығы және Шумер–Аккад патшалығының құлауы. Б.з.д. II мыңжылдықтағы Месопотамия. Вавилонның қүшесі. Касситтік әулет тұсындағы Вавилон. Ортаассирія дәуіріндегі Ассирияның қүшесі. Арамей тайпаларының басып кіруі және Ассирия мемлекетінің құлдырауы. Ассириялық және Жаңававилондық державалар. Вавилонға Ассирия билігінің орнауы. Жаңававилон державасының құрылуы. Оның II Новуходоносор тұсында қүшесі. Вавилония Парсы саяси жүйесінің аясында.

Хетт патшалығы. Б.з.д. II–I мыңжылдықтардағы Кіші Азияның батысындағы мемлекеттер. Фригия патшалығы және оның Кіші Азияның батыс бөлігіне үстемдігі. Етт патшалығының Жаңахеттік кезеңдегі қайта өрлеуі. Жерорта теңізінің шығыс жағалауы және Алдыңғы Азияда үстемдік ету үшін құрес. «Теңіз халықтарының» шабуылы және Хетт державасының құлауы. Хетт экономикасы. Хетт мәдениеті.

Ежелгі дәуірдегі Сирия, Финикия, Палестина, Карфаген. Ежелгі Иран мен Орта Азияның табиғаты мен халқы. Элам және Мидия – Иран территориясындағы ең ежелгі мемлекеттер. Киелі кітаптар жинағы «Авеста». Б.з.д. VI–IV ғғ. «Әлемдік» Парсы державасы. I Дарийдің әкімшілік-қаржы реформалары. Алдыңғы Азия мәдениетінің парсы мәдениетінің қалыптасуына ықпалы. Парсы державасында мәдениеттердің синкреттелу үдерісі.

Ерте дәуірдегі Оңтүстік Азияның территориясы, табиғаты мен халқы. Ең ежелгі (Инд) өркениет. Мохенджо-Даро және Хараппа. Инд өркениетінің құлдырауы, оның тарихи маңызы. Ганг аңғарындағы алғашқы мемлекеттер (б.з.д. I мыңж. II–I-ші жартысы). Арий мәселесі. Ауыл шаруашылығы мен қолөнердің гүлденуі. Қалалар мен сауда. Варналар жүйесі. Брахманизм діні. Жалпыңділік державаның пайда болуы мен ыдырауы (б.з.д. I мыңж. II-ші жартысы). Үндістанға грек-македондықтардың басып кіруі және олармен құрес. Маурилер империясы және оның гүлденуі.

Ежелгі Қытайдың табиғат жағдайлары мен халқы. Қытайдағы ежелгі мемлекеттік құрылымдардың пайда болуы. Шань-Инь мен Чжоу. Чжанъго дәуіріндегі экономикалық алға басулар. Жерге жеке меншіктің дамуы. Цинь патшалығындағы Шан Янь

реформалары. Философиялық ілімдер мен мектептердің пайда болуы Қытайдағы алғашқы орталықтандырылған мемлекет – Цинь империясы. Цинь Шихуандидің сыртқы саясаты. Ұлы Қытай қорғанының салынуы. Әлеуметтік-саяси қайшылықтардың шиеленісі және б.з.д. III ғ. яғындағы халық көтерілісі.

Б.з.д. III ғ. – б.з. III ғ. Хань империясы. У-ди билігі және оның реформалары. Әлеуметтік қайшылықтардың шиеленісі және б.з. I ғ. халық көтерілістері. Ван Ман реформалары. Ежелгі Қытайдағы феодалдану үдерісі. «Сары орамалдылар» көтерілісі. Өзара қырқыстар және империя бірлігінің жойылуы. «Уш патшалық» және феодалдық орта ғасырлардың басалуы. Ежелгі Қытай мәдениеті.

Ежелгі Грекия тарихы – европалық өркениет негіздерінің қалыптасу тарихы. Б.з.д. VIII ғ. Жерорта теңізі және ұлы грек отарлауы. Ерте грек тираниясы және оның полистік құрылыштың қалыптасуы дағы рөлі. Грекияның жекелеген аудандарының әркелкі дамуы. Грек полисінің сипаттамасы. Азаматтық ұғымы. Азаматтық және әскери ұйымның біртұастығы. Мемлекеттік билік сипаты. Полистік мораль. Полис тарихтағы қоғамдық-саяси ұйымның өркениеттік формаларының бірі ретінде. Грек полистерінің тұрпаттары. Б.з.д. VIII-VI ғғ. Пелопоннес. Спарта аграрлық полистің ұлгісі ретінде. Спартада мемлекеттің пайда болу ерекшеліктері. Спарта қоғамының сословиелерге бөлінуі. Спартаның мемлекеттік құрылышы. Афины қолөнер-агралық полис ретінде. Драконттың құқықты жазбаға түсіруі. Әлеуметтік күрестің шиеленісі. Солон заңдары. Оның экономикалық және саяси реформалары. Афинадағы тирания. Писистраттың ішкі және сыртқы саясаты. Афинадағы тиранияның құлауы және оның себептері. Билікке Клисфенниң келуі. Клисфен заңдары және Афина демократиясының қалыптасуы.

Грек-парсы соғыстары және оның Грекияның дамуына ықпалы. Б.з.д. V-IV ғғ. Грекия экономикасы. Грек экономикасының екі негізгі тұрпаты: афиналық және спарталық. Афинадағы экономика интенсивті полистік экономика ұлгісі ретінде. Ауыл шаруашылығы. Салалар құрылымы. Егін, жүзім, зәйтүн шаурашылықтарының рөлі. Шаруашылықтың негізгі тұрпаттары. Қолөнер. Негізгі салалар. Құл әргастері және құл еңбегін ұйымдастыру. Техниканың даму деңгейі. Құлдар мен құл еместер еңбегінің арақатынасы. Сауда. Грек экономикасының аграрлық сипаты. Спарта, Беотия, Фессалия. Ауыл шаруашылығының қолөнер мен сауданың арақатынасы. Бірінші тұрпаттан ерекшеліктері.

Б.з.д. V-IV ғғ. Грекиядағы әлеуметтік құрылым. «Классикалық құлдық» ұғымы және оның негізгі ерекшеліктері. Классикалық Грекиядағы негізгі таптар: құлдар, құл иелері, ұсақ өндірушілер. Спарта қоғамының таптық-сословиелік құрылымы: спартиаттар мен периэттер. Илоттар, олардың мұліктік және қоғамдық жағдайы. Заманауи әдебиеттегі илоттарға көзқарас. Афиналық демократия мен спарталық олигархия б.з.д. V ғ. саяси жүйелер ретінде. Парсылардың жеңгеннен кейін Афинада демократиялық құрылыштың рәсімделуі. Эфіальт пен Перикл реформалары. Бірінші Афиналық теңіз одағы және оның Афины архесіне айналуы. Спартаның саяси құрылымы. Б.з.д. V ғ. Пелопоннес одағы. Оның құрылымы және ұйымы, Афина державасынан ерекшеліктері. Афина архесі мен Пелопоннес одағының б.з.д. 460-430 жж. өзара қарым-қатынастары. Пелопоннес соғысы. Афинаның жеңілісі.

Александар Македонский жаулаушылықтары. Алдыңғы Азия Александар жаулаушылықтары қарсаңында. Шығыс жорықтарына әскери-саяси дайындық. Жорықтар тарихы, негізгі шайқастар. Александардың жаңа қалалардың негізін қалауы. Жауланып алынған аймақтарға қатысты саясат. Александар мен Македонсий әскеріне оппозиция. Державаның құрылуы. Александардың оның тұтастығын арттыру бағыттындағы экономикалық және әлеуметтік-саяси шаралары. Александардың тұлғасы және қызметі. Оның жаулаушылықтарының тарихи маңызы. Александр мұрагерлері (диадохтар) арасындағы құрес және жаңа (эллинистік) мемлекеттердің құрылуы. Эллинистік мемлекеттер жүйесі. Эллинизмнің мәні. Ең ірі эллинистік мемлекеттер: Селевкилер

мемлекеті, эллинистік Египет, Македония, Пергам патшалығы. Эллинизмнің мәні. Оның гректік және шығыстың негіздері. Эллинистік мәдениет.

Ең ежелгі дәуірдегі Рим. Патшалық дәуірдегі Рим (б.з.д. VIII - VI ғғ.). Патрицийлер мен плебейлер құресі. «Ежелгі Рим» ұғымының шарттылығы. Пәннің географиялық және хронологиялық шектері. Ежелгі Рим тарихының дәуірлері. Италия мен Жерорта теңізіндегі географиялық орналасуы мен табиғат жағдайлары. Италия халқы. Италиядың алғашқы өркениеттер (б.з.д. VIII-VI ғғ.). Б.з.д. VIII ғ. этрускілер. Плебейлердің патрицийлерімен құресі ерте Римнің әлеуметтік тарихының негізі ретінде. Құрестің себептері мен негізгі кезеңдері. Плебейлердің негізгі талаптары. Әдет-ғұрып құқығының XII кесте заңдарында жинақталуы және оның Рим қоғамындағы маңызы.

Плебейлер мен патрицийлер құресінің аяқталуы. Әлеуметтік құрылымның өзгеруі, жаңа сословиелер – нобилитет, салтаттылар, плебстің қалыптасуы. Б.з.д. IV-III ғғ. Римнің мемлекеттік құрысы. Комициялар, олардың түрлері және рөлі. Сенат, оның ұйымдасуы және құзіреттері. Магистратуралар: әдеттегі және экстраординарлық. Римнің мемлекеттік құрылышының олигархиялық сипаты. Римдегі саяси топтардың құресі. Рим армиясы және оның ұйымдасуы. Б.з.д. IV-III ғғ. Рим - тұрпатты полис. Римнің Карфагенмен Батыс жерорта теңізіндегі үстемдік үшін құресі. Пуни соғыстары. Римнің Шығыс Жерорта теңізіндегі экспансиясы және оның Жерорта теңізіндегі алып державаға айналуы. Б.з.д. II-I ғғ. аяғындағы Рим қоғамындағы таптық және әлеуметтік қайшылықтардың шиеленісуі. Спартак бастаған құлдар көтерілісі. Көтерілістің себептері, бағдарламасы, барысы. Аграрлық реформалар жолындағы құрес. Полистік құрылымдардың дағдарысы. Рим республикасы саяси жүйесінің дағдарысы. Б.з.д. I ғ. 60-50-шы әз. Римдегі ішкі саяси құрес. Алғашқы триумвираттың ыдырауы. Римдегі саяси анархия. Помпейдің сенат олигархиясымен одағы. Цезарь мен Помпей арасындағы азаматтық соғыс. Цезарь – Рим диктаторы. Цезарь қайтыс болғаннан кейінгі азамат соғыстары. Цезариандар мен республикашылдар, олардың әлеуметтік құрамы. Екінші триумвират және проскрипциялар. Антоний мен Октавианның жоғарғы билік үшін құресі, олардың саяси бағдарламалары. Акция түбіндегі шайқас. Египеттің Римге қосылуы.

Рим империясы (б.з.д. I ғ. – б.з. V ғ.)

Октавиан Августың билік құруы. Монархиялық құрылыштың ұйымдасуы, принципат формасындағы монархиялық жүйе негіздерінің қалыптасуы. Август принципатындағы республикалық құрылыш элементтері. Провинциялармен қарым-қатынас. Августың сыртқы саясаты. I-II ғғ. Рим империясындағы әлеуметтік-экономикалық қатынастар. Ежелгі дүниедегі классикалық құлдықтың ең жоғарғы дамуы. Әлеуметтік қарсылықтың діни формада көрініс табуы. Христиан дінінің пайда болуы және ерте тарихы. Юлий-Клавдийлер және Флавийлер әuletтірінің билігі. Рим империясының «Алтын ғасыры» II ғ. аяғына қарай Жерортатеңіндегі Рим қоғамының тарихи дамуының негізгі нәтижелері. Б.з. III ғ. дағдарыс. III ғ. дағдарыстан шығу. Диаклетиан мен Максиманиң әлеуметтік-экономикалық және саяси реформалары. IV-V ғғ. Рим қоғамы мен мемлекеті. Доминат үйесі (Рим абсолютизмі). Халықтардың Ұлы қоныс аударуы және Батыс Рим империясы. Антика қоғамы құлауының экономикалық және әлеуметтік-саяси себептері. Ромул Августулдың тақтан тайдырылуы және Рим империясының ақыры.

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі:

1. Вигасин А.А. Восток в древности. М., 2007.
2. История Древнего Востока: учебное пособие /Д. В. Деопик; – М.: Издательство ПСТГУ, 2014. – 302 с.
3. История Древнего Востока. Зарождение древнейших классовых обществ и первые очаги рабовладельческих цивилизаций. Ч.1./Под ред. И.М.Дьяконова.-М.,1983.-Ч.2/Под ред. Г.М.Бонгард-Левина.-М.,1988;
4. История Востока. В 6-ти т. Т.1. Восток в древности. М., 1996.

- 5.История Европы. В 8-т. Т. 1. Древняя Европа. –М.,1988.
6. История древней Греции. / под ред, В.И.Кузицина. – М., 2000.
7. История Древнего Рима. / Под ред. В.И.Кузицина. – М., 2014.
8. История Древнего Рима: учебное пособие / В. И. Кузицин, И. А. Гвоздева ; под. ред. В. И. Кузицина . - 3-е изд., стер. – М.: Академия, 2012 . - 446с.
9. Васильев Л.С. История Востока : учебник для магистров : [в 2 томах] / Л. С. Васильев ; Высш. шк. экономики, Нац. исслед. ун-т.? 6-е изд., перераб. и доп. – М.: Юрайт, 2014 . Т. 1. – 2014 . – 722 с.
10. Ковалев С.И. История Рима. – М.: АСТ; СПб.: Полигон, 2006.
- 11.Қартабаева Е.Т., Мырзабекова Р.С. Ежелгі дүние тарихы. – Алматы: ҚазҰУ, 2014.

Қосымша:

1. Анго М. Классическая Индия. / Пер. с франц. М., 2007.
2. Античная демократия в свидетельствах современников. М., 1996.
3. Античная Греция. Становление и развитие полиса/Под ред. Е.С. Голубцовой и др. - М.,1983.- Т.1-2.
4. Берлев О.Д. Общественные отношения в Египте эпохи Среднего Царства. М., 1972.
- 5.Бокщанин А.Г. Парфия и Рим. М., 1967.
- 6.Берве Х. Тираны Греции. - Ростов - на - Дону, 1997.
- 7.Бонгард-Левин Е.С., Ильин Г.Ф. Индия в древности. - М.,1985.
- 8.Бузескул В.П. История афинской демократии. СПб., 2003.
9. Гарни О.Р. Хетты. Разрушители Вавилона. М., 2009
10. Қартабаева Е.Т. Шығыс елдерінің ежелгі және орта ғасырлар тарихы. – Алматы, 2015.

Интернет-ресурстар:

Ежелгі дүние тарихының барлық бөлімдері - <http://annals.xlegio.ru/>

ММУ тарих факультетінің сайтындағы ежелгі дүние тарихы бойынша тарихи деректер -
<http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/index.html>

Ежелгі Рим тарихы - <http://ancientrome.ru/site/index.htm>

Санкт-Петербург мемлекеттік университеті антикатану орталығы - <http://www.centant.pu.ru/>
PFA египеттану зерттеулер орталығы - <http://www.cesras.ru/>

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Пән: Ежелгі дүние тарихы. **Форма:** жазбаша (оффлайн). **Платформа:** Univer АЖ

	ДЕСКРИПТОР ЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанагаттанарлық»	«Қанагаттанарлықсыз»	
	90-100 % (27-30 балл)	70-89 % (21-26 балл)	50-69% (15-20 балл)	25-49% (8-14 балл)	0-24% (0-7 балл)
1-ші сұрақ Пәннің теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну 30 балл	«Өте жақсы» барлық бағасы үш сұрақтың толық ашылуын, әр түжырым мен қорытындының егжей-төгжейлі дәлелдерін қамтитын, логикалық және дәйекті түрде құрылған, аудиториялық сабактарда өткен тақырыптардың мысалдарымен көрсетілген жауап үшін қойылады.	«Жақсы» бағасы барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелерді толық қамтылмаған, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдері көрсетілген жауап үшін қойылады, материалды жеткізудің қисыны мен дәйектілігінде кемшиліктедің жіберілуі мүмкін. Жауапта кейбір стилистикалық қателіктер жіберілуі, терминдер дұрыс қолданылмауы мүмкін.	«Қанагаттанарлық» бағасы билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ережелердің үстіртін дәлелдейді, мәлімдеп жазу барысында материалды ұсынуудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабактардың әзірленген конспектілерінің мысалдары негізінде сипаттамайды.	Койылған сұрақтарды дұрыс аша алмағанда, қате дәлелдеу, дұрыс емес корытынды жасалған жағдайда.	Пән бойынша негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу, сұрақта көрсетілген фактілер мен оқигаларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізуін ережелерін бұзу.

2-ші сұрақ Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану 30 балл	Оку тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа дәлелді беру, практикалық мәселелерін шешу; толық, жауап пәннің	Оку тапсырмасын ішінәра орындау пәннің практикалық міндеттерін толық шешпеу, қойылған сұраққа толық емес, бірақ дәлелді жауап беру; пән бойыншағылыми тіл нормаларын сауатсыздау пайдалану;	Материалды үзік-үзік жеткізіледі, қисын мен дәйектілік бұзылады, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, пәннің теориялық білімі үстірт, біржакты қолданылады.	Тапсырманы шешуде ұтымсыз әдістің қолданылуы немесе жеткілікті ойластырылмаған жауаптың берілуі; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшиліктер жіберу.	Тапсырманы шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытындылар жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізуін ережелерін бұзу.
3-ші сұрақ Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық беру, пәннің	Оку тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардагы кіші-гірім	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес	Нақты фактілерді, ақпараттарды және олардың сипаттамасын білмеу және	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жок, талдау материалдары

	тапсырмага қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтижениң негіздемесі	практикалық мәселелерін шешу; сұрап тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа толық, дәлелді жауап беру, пәннің практикалық мәселелерін шешу;	қателіктеге жол беріледі, тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді. Өз ойларын, идеяларын, пайымдауларын мазмұндан, оларды нақты негіздей алмауда ескеріледі.	және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық кателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өндөуде дәлсіздіктердің болуы.	қөрсетпеген. Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.	мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу ережелерін бұзы.
40 балл		қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, ғылыми тілдің нормаларын сақтау, дегенмен тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздікке жол беріледі.				